

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Міжнародні фінанси
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

базова
українська

Завідувач кафедри міжнародного бізнесу
та економічного аналізу

Ірина ОТЕНКО

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу
Протокол № 1 від 25.08.2020 р.

Розробник:
Лебідь Олеся Вікторівна, к. е. н., проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Історична ретроспектива зовнішньої політики України показує, що вагому частину міжнародних відносин складають фінансові питання. У зв'язку із цим важливою компетентністю фахівця з міжнародних відносин є вміння орієнтуватися у світі фінансів, розуміти механізм дії різних фінансових інструментів, вміння відстежувати зміни кон'юнктури світових фінансових ринків, коректно інтерпретувати фінансову інформацію. Обізнаність щодо сутності валюти та змісту валютних відносин дозволяє застосовувати відповідні заходи для врахування валютних ризиків у зовнішній політиці. Знайомство з міжнародними фінансами у частині способів, форм та інструментів міжнародних розрахунків дає змогу більш ефективно організувати міжнародні платежі. Уміння читати та аналізувати дані платіжного балансу країни допоможе з'ясувати надійність міжнародних партнерів.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Об'єктом навчальної дисципліни є міжнародні фінансові відносини і процеси, що відображають аспекти прийняття управлінських рішень у зовнішній політиці.

Предметом навчальної дисципліни є система фінансових відносин, які виникають між час його міжнародної діяльності, а також пов'язаних з його комерційними і кредитними операціями, і які є основою проведення міжнародних розрахунків.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх бакалаврів знань щодо еволюції глобальних фінансів, перерозподілу фінансових ресурсів у системі світового господарства, функціонування світових фінансових центрів, а також умінь здійснення міжнародних розрахунків, отримання кредитів, використання різних фінансових інструментів та ухвалення обґрунтованих рішень у галузі фінансів.

Основне завдання вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси» полягає у вивченні механізму та інструментарію прийняття рішень у валютній та кредитній сферах на міжнародному рівні, формуванні системи теоретичних знань, прикладних умінь і навичок щодо функціонування валютних курсів, визначення особливостей функціонування міжнародного валютного, кредитного та фондового ринків.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	4
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Мікроекономіка	Фінансовий менеджмент
Макроекономіка	Аналіз міжнародних ринків
Міжнародні відносини та світова політика	
Міжнародна інформація	
Фінансовий аналіз	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішні події та процеси
ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міждержавних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні повідомлення та звіти
СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень	РН3. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних авторів у світовій політиці відносин
СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та англійською мовами). СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини	РН14. Використовувати сучасні інформаційні та цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язування складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій
СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини	РН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фінанси, гроші, світова фінансова система

Тема 1. Сутність фінансів та їхня роль у міжнародних відносинах

- 1.1. Сутність фінансів та їх місце у міжнародних відносинах
- 1.2. Структура фінансів та основні фінансові категорії
- 1.3. Функції фінансів та роль у розвитку міжнародного співробітництва

Тема 2. Гроші та фінансова система

- 2.1. Походження і сутність грошей
- 2.2. Форми та функції грошей
- 2.3. Сутність і структура фінансової системи

Тема 3. Міжнародні фінанси: поняття та призначення

- 3.1. Сутність і роль міжнародних фінансів
- 3.2. Міжнародні фінансові потоки
- 3.3. Світовий фінансовий ринок

Тема 4. Світова фінансова система

- 4.1. Структура та учасники світової фінансової системи
- 4.2. Функціонування світової фінансової системи в умовах глобалізації
- 4.3. Головні світові фінансові центри
- 4.4. Офшорні зони в системі світових фінансових центрів

Змістовий модуль 2. Світова валютна система і міжнародні фінансові організації

Тема 5. Світова валютна система та принципи її функціонування

- 5.1. Еволюція світової валютної системи
- 5.2. Сутність валюти, валютних цінностей і валютних операцій
- 5.3. Валютний курс, валютні операції та їх види

Тема 6. Міжнародні розрахунки як форма міжнародних відносин

- 6.1. Сутність і співвідношення понять «міжнародні розрахунки» та «валютні операції»
- 6.2. Валюто-фінансові умови міжнародних розрахунків
- 6.3. Ризики міжнародних розрахунків

Тема 7. Діяльність міжнародних фінансових організацій

- 7.1. Міжнародний валютний фонд
- 7.2. Світовий банк та його роль у міжнародних відносинах
- 7.3. Міжнародний банк реконструкції та розвитку

Тема 8. Платіжний баланс країн світу

- 8.1. Сутність, принципи складання, структура платіжного балансу країни
- 8.2. Балансування статей платіжного балансу та концепція його економічної рівноваги
- 8.3. Міжнародна інвестиційна позиція країни

Перелік практичних (семінарських) та лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведений у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

До сукупності методів навчання, спрямованих на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, які використовуються під час викладання навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси», відносяться: проблемні лекції, дискусії, презентації доповідей, робота в малих групах, гра в трикутнику «доповідач – опонент – рецензент», міні-тренінги, індивідуальні дослідницькі завдання.

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів вивчення студентами навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси» здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Оцінювання здійснюється за такими видами контролю:

поточний контроль, що здійснюється упродовж семестру під час проведення лекційних і практичних, занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

підсумковий контроль, що здійснюється на підставі проведення семестрового іспиту, який проводиться згідно з графіком начального процесу. Максимальний бал, який можна здобути під час іспиту – 40 балів.

Поточний контроль містить оцінювання робіт студента під час:

лекцій: експрес-опитування (0,5 бали за кожне заняття) за умови відповіді студентом на поставлені викладачем питання, які свідчать про ступінь засвоєння лекційного матеріалу. Загальна кількість балів – 6.

практичних занять:

активна робота на парі (0,2 за кожне заняття залежно від складності виконуваних завдань) за умови виконання студентом практичних завдань, участі студентів в обговореннях, дискусіях. Загальна кількість балів – 1,2.

лабораторних занять:

активна робота на парі (0,3 за кожне заняття залежно від складності виконуваного завдання) за умови виконання студентом завдань лабораторної роботи. Загальна кількість балів – 1,8.

презентації, що мають бути виконані в середовищі PowerPoint. Максимальна оцінка ставиться за умови наявності не менше, ніж 10 слайдів, які у повній мірі розкривають зміст обговорюваних питань. Бали за презентацію є частиною оцінювання результатів самостійної роботи у вигляді виконання індивідуальних завдань.

експрес-опитування, оцінка за яке є складовою оцінювання активної роботи на парі студента;

поточна контрольна робота, максимально оцінюється в 10 балів. Контрольна робота містить тестові і розрахункові завдання, виконується в ПНС. Максимальна оцінка за кожну контрольну роботу 10 балів, усього 20 балів за семестр.

самостійної роботи:

виконання індивідуальних завдань, кожне з яких оцінюється у 5 балів (разом 20) і спрямоване на перевірку результатів навчання за декількома темами навчальної дисципліни;

творче завдання. Максимальна оцінка: 11 балів, яка може бути отримана за написання і опублікування упродовж семестру статті або тез доповідей на конференції. 8 балів можна отримати, якщо студент не бажає доводити творче завдання до рівня публікації і просто розміщує його в ПНС.

Підсумковий контроль здійснюється у формі письмового іспиту.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Кожен екзаменаційний білет містить 5 практичних завдань (два стереотипних, два діагностичних та одне евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати результати навчання з навчальної дисципліни. Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів).

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумальна кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумальна кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82 – 89	B	Добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	МАХ бал
Тема 1. Сутність фінансів та їхня роль у міжнародних відносинах	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 1. Сутність фінансів та їхня роль у міжнародних відносинах	Експрес-опитування	0,5
	Практичне заняття	Знайомство зі структурою навчальної дисципліни, визначення пріоритетів її вивчення, обговорення технологічної карти та особливостей накопичення балів, обговорення особливостей фінансової системи України. Розв'язання ребусів, кросвордів.	Активна участь у занятті	0,2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Розв'язання задач. Виконання індивідуального завдання 1.	Перевірка домашніх завдань	
Тема 2. Гроші та фінансова система	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 2. Гроші та фінансова система	Експрес-опитування	0,5
	Лабораторна робота	Обговорення технології виконання всіх індивідуальних завдань, обговорення термінів їхньої здачі, обговорення особливостей написання есе, затвердження тем есе для усіх членів групи, підбір і належне оформлення списку літератури для написання ІДЗ та есе	Активна участь у занятті	0,3
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Пошук матеріалів та вибір теми есе. Написання обґрунтування теми есе. Пошук джерел інформації для написання есе (мінімум 10 джерел), формування списку літератури для написання есе. Виконання індивідуального завдання 1.	Індивідуальне завдання 1	5
Тема 3. Міжнародні фінанси: поняття та призначення	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 3. Міжнародні фінанси: поняття та призначення	Експрес-опитування	0,5
	Практичне заняття	Розв'язання практичних і ситуаційних завдань, презентація доповідей студентів за результатами виконання індивідуального завдання 1	Активна участь у занятті	0,2
		Поточна контрольна робота 1	Письмова контр. робота	10

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	МАХ бал
Тема 3 (продовження)	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до занять і контрольної роботи. Формулювання мети та задач написання есе, визначення методів вирішення задач. Розв'язання задач. Виконання індивідуального завдання 2.	Перевірка домашніх завдань	
Тема 4. Світова фінансова система	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 4. Світова фінансова система	Активна участь у занятті	0,5
	Практичне заняття	Розв'язання практичних і ситуаційних завдань, презентація доповідей студентів	Активна участь у занятті	0,2
	Лабораторна робота	Аналіз результатів поточної контрольної роботи 1	Активна участь у занятті	0,3
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Розв'язання задач. Виконання індивідуального завдання 2.	Індивідуальне завдання 2	5
Тема 5. Світова валютна система та принципи її функціонування	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 5. Світова валютна система та принципи її функціонування	Експрес-опитування	1
	Лабораторна робота	Знайомство з національною грошовою одиницею. Визначення реального курсу гривні по відношенню до долара США та Євро.	Активна участь у занятті	0,3
	Практичне заняття	Розв'язування задач. Дискусія щодо надійності платежів повз банки.	Активна участь у занятті	0,2
		Презентація есе, їх обговорення	Есе	11
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних і лабораторних занять. Розв'язання задач. Виконання індивідуального завдання 3.	Перевірка домашніх завдань	
Тема 6. Міжнародні розрахунки як форма міжнародних відносин	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 6. Міжнародні розрахунки як форма міжнародних відносин	Експрес-опитування	1
	Лабораторна робота	Аналіз різних контрактів, порівняння їхніх валютно-фінансових умов та форм платежів, виявлення недоліків	Активна участь у занятті	0,3
	Практичне заняття	Розв'язування задач. Презентація, доповідей та есе, їх обговорення	Активна участь у занятті	0,2
Поточна контрольна робота 2		Письмова контрольна робота	10	

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	МАХ бал
Тема 6 (продовження)	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Повторювання теоретичного матеріалу, повторювання методичних вказівок щодо розв'язання задач. Підготовка презентації доповіді за результатами виконання індивідуального завдання 3	Індивідуальне завдання 3	5
Тема 7. Діяльність міжнародних фінансових організацій	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 7. Діяльність міжнародних фінансових організацій	Експрес-опитування	1
	Лабораторна робота	Формування текстів гарантій. Обговорення сильних та слабких місць гарантій різного рівня: державних, банківських, підприємницьких	Активна участь у занятті	0,3
	Практичне заняття	Розв'язання ситуаційних та розрахункових завдань, підготовка до іспиту	Активна участь у занятті	0,2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Повторювання теоретичного матеріалу, повторювання методичних вказівок щодо розв'язання задач. Підготовка до іспиту	Індивідуальне завдання	
Тема 8. Платіжний баланс країн світу	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 8. Платіжний баланс країн світу	Експрес-опитування	1
	Лабораторна робота	Розв'язання задач, підготовка до іспиту	Активна участь у занятті	0,3
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Повторювання теоретичного матеріалу, повторювання методичних вказівок щодо розв'язання задач. Підготовка до іспиту	Індивідуальне завдання 4	5
<i>Аудиторна робота</i>				
ЕКЗАМЕН				40

Рекомендована література

Основна

1. Міжнародні фінанси [тескт] навч. посіб. 5-те вид. перероб. та доп. / за ред. Козака Ю. Г. – Київ – Катовіце.: Центр учбової літератури, 2014. – 348 с.
2. Міжнародні фінанси: конспект лекцій / О. В. Лебідь – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5362>.
3. Фінанси : навч. посіб. [Електронний ресурс] / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.
4. Шталь Т. В. Международные финансы: курс лекций / Т.В. Шталь, О.О. Тищенко. – Харьков, 2013. – 158 с.
5. Anders G. The Handbook of International Trade and Finance: The Complete Guide to Risk Management, International Payments and Currency Management, Bonds and Guarantees, Credit Insurance and Trade Finance (2008).
6. International Money and Finance. By C. Paul Hallwood and Ronald MacDonald (2000).

Додаткова

7. Лебідь О. В. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посібн. / О. В. Лебідь. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 204 с.
8. Kenneth R. Szulczyk Money, Banking, and International Finance. – 291 p.
9. International Financial Management. 10th Edition by Jeff Madura (2010)

Інформаційні ресурси в Інтернет

10. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 212-III від 07.12.2000 р., із змінами, внесеними 18.09.2012 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
11. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 15661-XII від 18.09.1991 р. зі змінами від 15.04.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/15660-12>.
12. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
13. Офіційний сайт Державного комітету статистики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
14. Офіційний сайт Асоціації українських банків. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aub.org.ua>.
15. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Міжнародні фінанси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=5362>.
16. 360 Degrees of Financial Literacy. – [Electronic sources]. – Access mode : <http://www.360financialliteracy.org>.
17. Business Dictionary – [Electronic sources]. – Access mode : <http://www.businessdictionary.com/definition>.
18. Data and Statistics about the U.S. – [Electronic sources]. – Access mode : <https://www.usa.gov/statistics>.
19. Digital economy and society statistics - households and individuals – [Electronic sources]. – Access mode : https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals.
20. EU Statistics – [Electronic sources]. – Access mode : <https://ec.europa.eu/eurostat/home?>
21. Portal Site of Official Statistics of Japan. – [Electronic sources]. – Access mode : <https://www.stat.go.jp/english/>
22. Financial Literacy for Everyone: Practical Money Skills – [Electronic sources]. – Access mode : <http://www.practicalmoneyskills.com>.